

Verslag Werkbezoek landbouw en natuur Oost

Datum: 7 december 2020

Tijdstip: 9.30 – 12.00 uur

Locatie: Hoeve De Beug, Odijk (Coronaproof)

1. Welkom door hoogheemraad Bert de Groot

De hoogheemraad bedankte de aanwezigen alvast voor deelname aan dit gesprek ter voorbereiding van de koers van het waterschap voor komende jaren. Er zijn steeds complexere opgaven en klimaatverandering zorgt voor uitdagingen die niet allemaal in het watersysteem zijn op te vangen. Wij gaan graag in gesprek over de toekomst en veranderende samenwerking. Zo betrekken we u bij het opstellen van ons Waterbeheer-programma 2022-2027.

2. Filmpjes Sjaak Hogendoorn en '1 km dijk, en zover je kunt kijken..'

Als aftrap voor het gesprek gaf biologisch melkveehouder en ex-voorzitter agrarisch collectief Water-, Land en Dijken Sjaak Hoogendoorn zijn visie op samenwerking in het landelijk gebied. En met 3 fragmenten uit de nieuwe documentaire over de Langbroekerdijk werden we meegenomen naar de ontwikkelingen die nu spelen in het Kromme Rijngebied.

3. Keukentafelgesprekken (2x30 min)

We voerden het gesprek aan drie 'keukentafels': steeds 2-3 deelnemers (landbouw&natuur) met 1-2 waterschapsbestuurders. Het eerste gesprek ging vooral over de uitdagingen, het tweede over hoe daaraan samen te werken. Na het eerste gesprek schoven de waterschappers een tafel door voor een grotere uitwisseling.

Groep 1

Uitdagingen:

- Het 'systeem' drijft boeren richting uitbreiding om extra maatregelen terug te verdienen. Terwijl ook de andere opgaven ruimte nodig hebben, bijvoorbeeld klimaatbossen.

- Klimaatverandering: we moeten van water afvoeren naar meer water vasthouden.
- Hoe houd/vind je aansluiting met "toekomstboeren", die >10 jaar vooruit willen in het gebied? Nu (in dit gebied) niet bij de collectieven.
 - betalen voor maatschappelijke waarden.
 - 10-15% functie anders per polder/gebied?
- Klimaatverandering zorgt voor meer plagen, minder middelen om te bestrijden..

Samenwerking:

- Maak als waterschap duidelijk wat waar nodig is voor watersysteem op de lange termijn. Wat is de boodschap?
- We hebben elkaar nodig. We zijn op zoek naar lange termijn doelen en verdienmodellen. Belangrijk om aansluiting te krijgen met 'toekomstboeren'. Zie boer als kans, waardeer zijn vakmanschap.
- Faciliteer gebiedsgesprekken voor toekomstplan met collectieven en LTO-afdelingen, ca. 15 boeren, klein schaalniveau.
- En zet je daarnaast in op hoger schaalniveau.

Groep 2

Uitdagingen

- Watertekort! 5 jaar geleden echt nog niet. Verwachte schaarste van water in de toekomst, hoe wordt de functieverdeling? Fruit heeft grote afhankelijkheid van water. Landgoederen zijn een integraal systeem (landbouw&natuur), ook zorgen watertekort.
- Waterkwaliteit; kennistekort over functioneren heuvelrugstelsel?
- RO-keuzes zijn van belang, overheden moeten goed samenwerken

Samenwerking

- Peilbesluit moet anders, dynamischer, meer vasthouden, betere balans. Als teelt niet meer kan op bepaalde plek zeg dat dan. Bespreekbaar om dit in een gebied met elkaar te bekijken, in combinatie met dynamischer peilbeheer.
- Overheden op Heuvelrug moeten goed samenwerken, het is één grondwatersysteem (géén peilverlaging voor woningbouw).
- Samenwerken met "mits" tussen sectoren en gebieden. Rol waterschap: faciliteren.
- Rol rayonmedewerker, contacten = ambassadeur voor uitleg: heel belangrijk □ stuur daar sterker op. Wees zichtbaar als waterschap en communiceer ook intern goed.
- Communiceer meer over rol en functie waterschap naar 'stedelijke' kiezers (geborgde zetels).

Groep 3

Uitdagingen

- Er is veel druk op de ruimte (woningen, natuur, recreatie), en er zijn wateropgaven. Bij de agrarische sector leiden extra opgaven tot 'grondhonger'. We hebben elkaar nodig vanuit het bezit en de benutting van grond.
- We zien de wederzijdse afhankelijkheid van landbouw en natuur, we moeten en willen daar wat mee, richting natuurinclusieve landbouw. Maar het gaat nog niet zo makkelijk.
- Het is nodig om de kennis van het waterschap van het grotere watersysteem en klimaat te combineren met de kennis en kunde op polder- en perceelniveau.

Samenwerking

- Er is een lange termijn perspectief nodig (20-30 jaar). Dan kun je sturen en investeren op natuur- en waterinclusieve bedrijfsvoering. Zet als waterschap duidelijk neer wat je wil (doelen) als katalysator en speel ook die rol richting gemeenten en provincie.
- En ga dan in gesprek met gebied voor operationele samenwerking, waarbij je vertrouwt op vakmanschap van je partners. En geef ook het resultaat van de gesprekken serieus

vervolg (niet aan bestuurstafel discussie nog eens over doen). Opm. Handhaving door het collectief is lastig ('not done').

- Verdeeld beeld: Met name bij de natuurbeheerders bestaat de verwachting dat er pijnlijke keuzes nodig zijn om de waterbel in de Heuvelrug te behouden (waar wel of niet wonen en bedrijvigheid). Tegelijkertijd is benoemd dat 'we als agrariërs in dit deelgebied feitelijk geen probleem ervaren met het waterpeil en de waterbeschikbaarheid'.
- Gedeeld beeld: het moet gaan om de integrale waterbalans, er is voor ieder een gezond verdienmodel nodig, waterschap kom met doelen (die moeten leidend zijn, niet regels).

4. Plenaire terugkoppeling en afsluiting

De drie groepen hebben ieder kort de resultaten teruggekoppeld. Vervolgens heeft hoogheemraad De Groot de aanwezigen bedankt voor hun bijdragen. Dit zijn zeer waardevolle gesprekken. En hij deed de toezegging om bij deze groep nog terug te leggen wat met deze inbreng hebben gedaan op weg naar het Waterbeheerprogramma.

Deelnemers

Gijs Stigter	LTO Noord
Maarten Gerritsen	NFO
Saskia van Dockum	Het Utrechts Landschap
Henk Davelaar	Collectief Utrecht-Oost
Cornelis Uyttewaal	LTO Bunnik-Houten
Reinder Jan Wagevoort	Hollands Agrarisch Jongeren Kontakt
Gonda Laporte	UPG water
Aad Kester	LTO Kromme Rijn en Heuvelrug
Janine Caalders	NP Utrechtse Heuvelrug
Michiel Miltenburg	ANV Kromme Rijnstreek

HDSR:

Bert de Groot, hoogheemraad
Els Otterman, hoogheemraad
Constantijn Jansen Op de Haar, hoogheemraad
Jeroen Haan, dijkgraaf
Joke Goedhart, secretaris-directeur
Dennis van de Waardt, Anne Heins en Yolanda Wessels (ambtelijk)